

Ydre kommuns handlingsplan för suicidprevention 2022–2025

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Övergripande mål och syfte	3
Avgränsningar.....	3
Genomförande och uppföljning	3
Prioriterade åtgärdsområden.....	4
Insatsområde 1: Samverkan och samordning	4
Insatsområde 2: Utbildning och kompetenshöjande insatser	6
Insatsområde 3: Minimera risker för suicid och suicidförsök	8
Bakgrund	9
En nollvision för suicid - suicidprevention.....	9
Östgötaregionens Strategi för suicidprevention 2021–2025	9
Lägesbeskrivning	10
Nationell lägesbeskrivning	10
Lägesbeskrivning Östergötland och Ydre kommun.....	11
Risikfaktorer	11
Psykisk ohälsa	11
Omställningar i livet.....	11
Skyddsfaktorer.....	12
Suicidförebyggande i ett folkhälsoperspektiv	12
Kommunernas suicidprevention	13
Frivilligorganisationer	13
Blåljuspersonal	13
Posom	13
Källor.....	14

Inledning

Suicid är den vanligaste yttre dödsorsaken i Sverige. Död genom suicid är den yttersta konsekvensen av ett psykiskt lidande som är outhärdligt för den som är drabbad. Suicid leder ofta även till stort lidande och försämrad hälsa för närstående och andra berörda. En tredjedel av alla som tar sitt liv har en aktuell kontakt med den psykiatriska hälso- och sjukvården, men betydligt fler har haft kontakt med annan hälso- och sjukvård. Suicid är komplext, men det är ett folkhälsoproblem som går att förebygga. För att minska antalet suicid krävs det olika typer av förebyggande insatser där berörda aktörer behöver samverka och arbeta systematiskt.

Ydre kommun ska på ett genomtänkt sätt förebygga suicid och suicidförsök genom kunskap, engagemang, respekt och därmed främja psykisk och fysisk hälsa som även ska vara jämlik och jämställd. Arbetet ska vila på vetenskaplig grund, praktisk erfarenhet och en del i ett livslångt lärande.

Övergripande mål och syfte

Ydre kommuns vision och inriktningsmål för 2020–2024 ”Ydre det attraktiva alternativet” som innebär att leva, bo och verka i Ydre ska uppleva hög livskvalité. Därför arbetar kommunen mot målet att erbjuda Sveriges bästa livskvalité året om. Flera av de 11 inriktningsmålen som är antagna knyter an till det suicidpreventiva arbetet ur olika aspekter och därför leder det suicidpreventiva arbetet genom denna handlingsplan till att bidra till att visionen uppnås.

Modet att våga se, fråga, lyssna och tala om bristande psykisk hälsa utan skam och förnekelse ska genomsyra kommunens verksamheter. Ingen människa ska behöva hamna i en så utsatt situation att suicid ses som den enda utvägen.

Syftet med handlingsplanen är att utifrån tillgänglig statistik för suicid, psykisk ohälsa, lokala- och regionala behov samt nationella strategier för suicidprevention tydliggöra konkret inriktning för prioriterade åtgärdsområden för suicidprevention i Ydre kommun. Arbetet förväntas leda till en bättre, mera jämlik och jämställd psykisk hälsa.

Avgränsningar

En stor del av kommunens verksamheter kan bidra till att förebygga suicid. De åtgärder som anges i denna handlingsplan har ett uttalat specifikt mål/syfte att förebygga och verka suicidpreventivt. Handlingsplanen avser suicidprevention och omfattar inte specifika behandlingsinsatser för förebyggande av och behandling av psykisk ohälsa. Arbetet med att främja den psykiska hälsan och arbeta hälsofrämjande, vilket flera verksamheter arbetar med inom sitt huvuduppdrag, ses som en grundförutsättning för att motverka suicid och är av stor vikt som förutsättning för åtgärderna nedan. Dock konkretiseras det arbetet inte i denna handlingsplan. Handlingsplanen berör endast det interna arbete som Ydre kommun kan bestämma över. Samverkan med externa parter behöver ske för att få bredd och framgång i arbetet.

Genomförande och uppföljning

Handlingsplanen pekar ut vilka områden som är prioriterade för det suicidpreventiva arbetet inom Ydre kommuns samtliga förvaltningar. Varje enskild verksamhet/enhet ansvarar för att prioritera och implementera angivna åtgärder med utgångspunkt i invånarnas behov och verksamhetens förutsättningar. Det övergripande målet ska nås genom det gemensamma ansvaret som samtliga verksamheter har i sitt bemötande med kommuninvånare, brukare, elever och medarbetare. Handlingspla-

nen anger inriktningen som sedan ska kopplas samman med förvaltningarnas verksamhetsplaner. Arbetet ska följas upp enligt antagen styrmodell för Ydre kommun. Uppföljning och revidering av handlingsplanen som helhet ska ske årligen.

Prioriterade åtgärdsområden

Insatsområde 1: Samverkan och samordning

Delmål: Se till att det finns strukturer för långsiktig samverkan och samordning av berörda aktörers suicidpreventiva insatser.

Nulägesbeskrivning: Det konkreta suicidpreventiva arbetet finns inte samlat i kommunens organisation, även om det sker ett arbete på flera olika plan. Kommunen har dock flertalet välfungerande samverkansforum som behandlar frågor som ligger nära det suicidpreventiva perspektivet. Det saknas dock en tydlig ansvarsfördelning mellan olika parter utifrån vem som gör vad i arbetet, samt skriftliga rutiner för hur samverkan kring suicidpreventiva insatser ska samordnas. Det finns ingen överblick av aktuella åtgärder.

Vad behöver kommunen göra? Kommunen behöver förbättra samordning och samverkan i det suicidpreventiva arbetet. Detta genom välfungerande, kända rutiner på olika nivåer i kommunens organisation. Rutiner för både medarbetare och chefer som i sin profession har koppling till suicid och suicidrisk ska tas fram. Befintliga samverkansforum behöver lyfta frågan på sin agenda och utveckling av fungerande arbetssätt behöver fortlöpa. Kommunen behöver också utöka samverkan kring utpekade preventiva insatser genom exempelvis detaljplanearbetet. Framgent ska även dialog föras med lokala civilsamhällesaktörer utifrån ett suicidpreventivt perspektiv.

Åtgärd	Ansvarig	Kommentar	Finansiering
1.1. Utforma riktlinjer och rutiner för agerande vid suicid och suicidförsök utifrån verksamhet. Rutinen ska även gälla stöd till anhöriga/efterlevande och tydliggöra Regionens ansvar mot den kommunala verksamheten. Rutinerna ska innefatta krisstöd. Dessa ska sedan implementeras.	Samtliga förvaltningar.	Syftar till att ge medarbetare stöd.	Finansieras inom befintlig budgetram.
1.2. Kommunövergripande stödmaterial ska tas fram för hur kommunens chefer på ett enhetligt sätt hanterar allvarliga suicidtankar eller suicid hos medarbetare i kommunen.	Kommunledning/HR för framtagande. Samtliga förvaltningar för implementering.	Materialet ska även innefatta information om krisstöd.	Finansieras inom befintlig budgetram.
1.3. Inventera i befintliga samverkansforum hur samverkan kring suicidprevention kan utvecklas.	Samtliga förvaltningar utifrån kommunens befintliga samverkansforum.	Implementera det suicidpreventiva perspektivet i berörda forum	Finansieras inom befintlig budgetram.

		för möjliga synergieffekter genom att aktualisera arbetet utifrån denna handlingsplan.	
1.4. Lyfta suicidpreventivt arbete i skolan utifrån framtagna rutin/riktlinje genom skolhälsovården för vidare hantering.	Barn och utbildning.	Skolhälsovården kan utifrån gruppens kompetens och som samverkansforum involvera fler relevanta parter i skolans arbete.	Finansieras inom befintlig budgetram.
1.5. Se över strukturer för att förstärka samverkan kring ANDTS (alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel). Det ANDTS-preventiva arbetet ska sedan bedrivas aktivt utifrån lokal lägesbild.	Berörda förvaltningar i ANDTS-arbetet.	Bör kopplas till de befintliga samverkansforum som behandlar frågan idag. Förstärkt samverkan kring ANDTS-preventivt arbete ska ske utifrån att det ses som en suicidpreventiv åtgärd.	Finansieras inom befintlig budgetram.
1.6. Införliva suicidprevention och psykisk ohälsa i kommunens folkhälsoprogram	Folkhälsosamordnare	Genom att belysa frågan på en strategisk nivå synliggörs suicid som ett folkhälsoproblem.	Finansieras inom befintlig budgetram

1.7. Se över hur Ydre kommun kan öka samverkan med civilsamhällets aktörer kring psykisk ohälsa och suicidprevention och initiera sedan dialog för vidare samverkan.	Kommunledning	Exempel på aktuella civilsamhällesaktörer är lokala idrottsföreningar, religiösa samfund, pensionärsföreningar med flera.	Finansieras inom befintlig budgetram
1.8. Vidareutveckla befintlig samverkan genom SIP (samordnad individuell plan).	Socialtjänst och Barn och utbildning.	SIP utförs i samverkan med Regionen för att stärka vårdkedjan för grupper som har en hög risk för suicid.	Finansieras inom befintlig budgetram.
1.9 Utse samordnare för suicidprevention.	Kommunledning	Denna funktion samordnar, stärker och vidmakthåller det suicidpreventiva arbetet.	Kan vara del av befintlig tjänst.

Insatsområde 2: Utbildning och kompetenshöjande insatser

Delmål: Genomföra kompetenshöjande aktiviteter för att förbättra omhändertagandet av personer med risk för suicid. Öka medvetenhet och kunskap om riskgrupper och bakgrundsfaktorer till suicid för att bättre kunna uppmärksamma personer som kan befinna sig i risk, och planera insatser på individ och befolkningsnivå.

Nulägesbeskrivning: Det finns inom vissa verksamheter en god kunskap kring suicidprevention, riskgrupper och bakgrundsfaktorer, men den är mer person- än funktionsbunden. Ydre kommun behöver ta vara på befintlig kompetens och kompetensutveckla där vi ser att det finns brister eller behov. Utbildning och kompetenshöjande insatser har tidigare inte bedrivits på bred front, snarare inom enskilda verksamheter.

Vad behöver kommunen göra? Ydre kommun behöver arbeta för att öka kunskapen om psykisk hälsa, riskfaktorer och tecken på suicid i de verksamheter som har direkt kontakt med exempelvis elever eller brukare. De verksamheter som inte har uppgift att själva omhänderta personer som visar tecken på psykisk ohälsa eller risk för suicid ska ha tydliga rutiner och kanaler för att slussa vidare till rätt kompetens. Kommunen behöver också arbeta för att minska stigmatisering kring psykisk ohälsa och uppmärksamma allmänheten. Detta genom exempelvis en "Psykisk hälsa-dag" och långsiktiga kommunikationsinsatser.

Åtgärd	Ansvarig	Kommentar	Finansiering
2.1. Årligen uppmärksamma en "Psyisk hälsa- dag", gärna tillsammans med Regionen, i samband med internationella suicidpreventiva dagen den 10 september. Detta för att uppmärksamma allmänheten och minska fördomar och stigma.	Samtliga förvaltningar, särskilt biblioteket bistår med resurser för genomförande årligen.	Information som sprids bör innefatta vart en person med psykisk ohälsa kan vända sig.	Finansieras inom befintlig budgetram.
2.2. Se över hur skolsköterskornas hälsosamtal ytterligare kan utvecklas genom att upptäcka riskfaktorer för suicid och uppmärksamma tecken hos elever.	Barn och utbildning, skolhälsovården	Olika checklistor kan vara ett sätt.	Finansieras inom befintlig budgetram.
2.3. Inventera kunskapsläget kring suicidprevention inom skolhälsovården. Aktualisera därefter särskilda utbildningsinsatser.	Barn och utbildning, skolhälsovården	Ge ökad möjlighet för skolhälsovården att på ett kunskapsbaserat sätt stödja övrig personal på skolan i sakfrågan och fungera som bollplank.	Finansieras inom befintlig budgetram.
2.4. En lokal kommunikationsplan tas fram utifrån denna handlingsplan, med avstamp i åtgärderna.	Kommunledning,	Informationsinsatser ska genomföras för att öka allmänhetens kunskap och kännedom om vart kommuninvånare kan vända sig	Finansieras inom befintlig budgetram.

2.5. Inventera befintlig kompetens kring suicidprevention, skydds- och riskfaktorer inom socialtjänstverksamhet. Sedan se över hur denna kan förmedlas genom aktuella verksamheter mot brukare/klient.	Socialtjänst	Utifrån riskfaktorerers förekomst hos klienter/brukare.	Finansieras inom befintlig budgetram.
2.6. Se över hur socialtjänsten och skolhälsovården kan standardisera frågeställningar till brukare/klienter/elever utifrån suicid och riskfaktorer.	Socialtjänst tillsammans med Barn och utbildning, skolhälsovården.	Goda exempel kan sökas hos nationella och regionala aktörer.	Finansieras inom befintlig budgetram.
2.7. Ta fram ett tematiskt APT-paket som kan användas i verksamheten För att tydliggöra arbetet med frågan.	Kommunledning, HR	Bör tas upp en gång årligen.	Finansieras inom befintlig budgetram.

Insatsområde 3: Minimera risker för suicid och suicidförsök

Delmål: Öka medvetenhet och kunskap om riskgrupper och bakgrundsfaktorer till suicid för att bättre kunna uppmärksamma personer som kan befinna sig i risk, och planera insatser på individ och befolkningsnivå.

Nulägesbeskrivning: En generell inriktning att minimera risker för suicid och suicidförsök har inte observerats inom kommunens verksamheter. Kommunen arbetar delvis med frågan men det är inte rutinmässigt infört i verksamheten. Kunskapen om riskgrupper och bakgrundsfaktorer finns hos flera olika funktioner inom kommunorganisationen.

Vad behöver kommunen göra? Ydre kommun behöver tillgängliggöra information för att öka medvetenhet och kunskap. Riskfaktorer behöver kartläggas inom socialförvaltningen och samtal behöver sedan föras för att öka medvetenheten hos all personal. Kommunen behöver också se över processer som dels internt, dels externt, skulle kunna fånga upp en person i risk.

Åtgärd	Ansvarig	Kommentar	Finansiering
3.1. Se över information på kommunens webbplats och säkerställ att lättillgänglig information finns att tillgå om en kommuninvånare skulle söka efter detta.	Kommunledning.	Möjliggörs exempelvis genom sökmotorer som leder till att relevant information finns tillgänglig på kommunens hemsida.	Finansieras inom befintlig budgetram.
3.2. Se över hur suicidprevention kan implementeras i arbetet med revidering av översiktsplanen.	Kommunledning.	Översiktsplanen håller på att revideras. Utformningen av det offentliga rummet ska avstyra	Finansieras inom befintlig budgetram.

		suicid och begränsa möjligheten att exempelvis hoppa från hög höjd.	
3.3. Kartlägga riskfaktorer för suicid inom socialförvaltningens verksamhet och föra samtal med all personal kring detta för att öka medvetenheten kring riskgrupper.	Socialförvaltning	Ansvar hos varje enhet att hantera frågan.	Finansieras inom befintlig budgetram.
3.4. Arbeta med ofrivillig ensamhet hos äldre (framför allt män) med syftet att bryta social isolering.	Socialförvaltning	Utifrån att det är en riskfaktor för suicid.	Finansieras inom befintlig budgetram.
3.5. Kartläggning av vårdkedjans befintliga skick när det gäller personer med suicidrisk och möjligheter till stödjande insatser.	Socialförvaltning	Utifrån samverkan med Regionen.	Finansieras inom befintlig budgetram.

Bakgrund

2008 beslutade riksdagen om ett handlingsprogram med nio strategiska åtgärdsområden för att minska suicid:

- Främja goda livschanser för mindre gynnade grupper
- Minska alkoholkonsumtionen i befolkningen och i högriskgrupper.
- Minska tillgänglighet till medel och metoder för suicid.
- Se suicid som psykologiska misstag
- Förbättra de medicinska, psykologiska, och psykosociala insatserna
- Sprida kunskap om evidensbaserade metoder för att minska suicid
- Höj kompetensen hos nyckelpersoner
- Gör händelseanalyser efter suicid
- Stöd frivilligorganisationer

En nollvision för suicid - suicidprevention

Regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR) är överens om att detta är ett prioriterat område och att det kunskapsbaserade suicidpreventiva arbetet på regional och lokal nivå behöver förstärkas. Det finns även behov av ökad samverkan i det befolkningsinriktade suicidpreventiva arbetet mellan regioner och kommuner. Visionen är att ingen människa ska behöva hamna i en sådan utsatt situation att självmord ses som den enda utvägen.

Östgötaregionens Strategi för suicidprevention 2021–2025

En strategi för suicidprevention, 2021–2025 har tagits fram. Visionen är densamma som den nationella. Strategin utgår från det nationella handlingsprogrammet och har förankrats i samverkan och dialog mellan regionala och lokala parter i Östergötland. I strategin anges fyra prioriterade insatsområden som är centrala i det fortsatta utvecklingsarbetet med suicidprevention i länet:

- Lokalt arbete med styrande dokument/handlingsplaner för suicidprevention
- Samverkan och samordning
- Utbildning och kompetenshöjande insatser - ökad kunskap
- Minimera risker för suicid och suicidförsök

Strategin är tänkt att utgöra en gemensam vägvisare för det suicidpreventiva arbetet i Östergötlands län. Samtidigt ger den möjlighet till anpassning till parternas lokala lägesbilder och behov i planeringen av aktiviteter.

Kommunstyrelsen i Ydre fattade 2021-10-04 beslut om att anta regionens strategi för suicid-prevention, en del av strategin är att varje kommun gör sin egen handlingsplan.

Lägesbeskrivning

Nationell lägesbeskrivning

Suicid är en folkhälsoutmaning och 2030 räknar WHO med att psykisk ohälsa kommer att vara den dominerande folkhälsoutmaningen i världen. Andelen som uppger nedsatt psykiskt välbefinnande bland Sveriges befolkning har ökat under den senaste tioårsperioden bland både kvinnor och män och i olika ålders- och utbildningsgrupper. Den största ökningen av psykisk ohälsa har skett bland unga och unga vuxna.

Under 2020 dog 1 168 personer av säkert fastställda suicid i Sverige. Av dessa var 839 män och 323 kvinnor och 6 var barn under 15 år. Ytterligare 273 fall registrerades där det fanns misstanke om suicid men där avsikten inte kunnat styrkas. Två tredjedelar av de som avled i suicid år 2020 var män. I befolkningen 15 år eller äldre var suicidtalet (antal suicid per 100 000 invånare) 20 för män och 8 för kvinnor. Suicidtalet för män och kvinnor tillsammans var 14.

Skillnaden mellan könen ökar med stigande ålder. Det högsta suicidtalet fanns bland män som var 85 år eller äldre. I denna grupp var suicidtalet 44 vilket är dubbelt så högt som bland män i de yngre åldersgrupperna. Det lägsta suicidtalet 2020 fanns bland kvinnor i samma åldersgrupp (85+ år) där siffran var knappt 4. Bland barn och unga (under 18 år) däremot är det ungefär lika många flickor som pojkar som dör i suicid.

Tabell som visar antal suicid och antal suicid per 100 000 invånare uppdelat på kön åldersgrupper 2020. Källa: Dödsorsaksregistret, Socialstyrelsen.

Ålder	Antal män	Antal män per 100 000	Antal kvinnor	Antal kvinnor per 100 000
15–29	172	17,54	59	6,52
30–44	164	15,89	70	7,12
45–64	290	22,58	117	9,32
65–84	171	19,59	71	7,55
85+	42	44,39	6	3,56

Lägesbeskrivning Östergötland och Ydre kommun

I Östergötland var antalet suicid 2021 enligt nedanstående tabell.

Diagnos	Kön	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	Totalt
Avsiktligt självmord (självmord)	Män	1	2	3	1	3	2	3	3	3	1	3	1	2	3	4	35
	Kvinnor		3	1		1	2	3	1	2	2	2		1			18
Skadehändelser med oklar avsikt	Män			2		2		1			1		2	2			10
	Kvinnor											2					2

Källa: Socialstyrelsens dödsorsaksregister 2022-01-24

Suicid är en sällanhändelse i glesbygd som Ydre men när de inträffar är de ofta kända av många. Socialstyrelsen avråder att presentera detaljerad statistik på årsbasis i kommuner med färre än 100 000 invånare. Mellan 2016 och 2020 var suicidtalet för män i Ydre 12,4 och 13,2 för kvinnor. Jämfört med riket är således suicidtalet lägre för män i Ydre medan det är högre för kvinnor i Ydre.

Vid en genomgång av statistik från Kommun- och landstingsdatabasen Kolada kring relevanta riskfaktorer för suicid såsom ekonomisk utsatthet, långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar, otrygghet i skolan, långtidsarbetslöshet och ohälsotal mm avviker inte Ydre kommun med större riskfaktorer jämfört med riket.

Riskfaktorer

Psykisk ohälsa

Bilden av en persons suicidrisk bygger på kunskap om och aktivt uppmärksamma risk- och skyddsfaktorer. Starkaste riskfaktorerna för suicid är:

- Tidigare suicidförsök
- Psykisk sjukdom – exempelvis depression, bipolär sjukdom, schizofreni, psykos och personlighetsstörning.
- Depression är den vanligaste underliggande diagnosen vid suicid.
- Missbruk och beroende innebär förhöjd risk för suicid
- Samsjuklighet mellan flera diagnoser ökar risken för suicid

Omställningar i livet

Det allra flesta hamnar någon gång i livet i en kris. Krisen kan komma plötsligt eller på grund av något som pågått under en längre tid. Olika händelser kan påverka och omställningar i livet som bör beaktas är:

- Pension eller arbetslöshet
- Allvarlig sjukdom eller diagnos
- Separation eller dödsfall
- Mobbning och kränkningar

- Barnafödande
- Flyktingskap
- Komma ut om sexuell identitet eller könsuttryck

Skyddsfaktorer

Hälsosamma och stabila nära relationer är faktorer som verkar skyddande mot suicid. Det är viktigt med personer i sin omgivning som man kan berätta sina problem för. Personer som aktivt söker hjälp och/eller har god problemlösningsförmåga är mindre benägna att ta sitt liv. Det är också skyddande att ha positiva tidigare erfarenheter av olika instanser som man behöver söka upp. Hälsosamma levnadsvanor i form av regelbunden fysisk aktivitet, allsidig kost och goda sömnvanor tillsammans med att avstå från tobak och alkohol är skyddande ur suicidpreventiv synpunkt. Allmänna samtal och kunskap ger ökad medvetenhet och stärker utvecklingen hos människor.

Suicidförebyggande i ett folkhälsoperspektiv

Bakom suicidhandlingar finns en komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer. Det suicidpreventiva arbetet ska därför utgå från en bred ansats med universella, selektiva och indikerade insatser. Det innebär att insatserna har olika fokus beroende på risknivå och riktar sig till olika målgrupper i befolkningen.

Triangeln visar insatsernas tre nivåer.

- Universella insatser: riktar sig till hela befolkningen oavsett risknivå och syftar till att öka kunskap och minska stigma, samt att stärka personer innan lidande uppstår.
- Selektiva insatser: riktar sig till grupper som är mer utsatta för suicidrisk och kan exempelvis syfta till tidig upptäckt.
- Indikerade insatser: riktar sig till individer med risk för suicid. Insatserna kan exempelvis syfta till tidig upptäckt, vård och behandling.

Kommunernas suicidprevention

Suicid Zero har gjort en undersökning om kommunernas arbete med att förebygga självmord. Rapporten publicerades i mars 2022. Resultatet visar att landets kommuner har kommit olika långt när det handlar om insatser för att förebygga självmord. Det är stora skillnader mellan olika kommuner.

I rapportens sammanfattning framgår följande:

Många kommuner saknar viktiga insatser för att förebygga självmord. Ett axplock:

- Endast ett fåtal analyserar och åtgärdar risker för självmord i den offentliga fysiska miljön.
- Självmord ökar bland barn och unga. Ändå genomför bara en av fem insatser på alla skolor.
- Fyra av tio genomför inga informationsinsatser till allmänheten för att öka kunskapen.
- Bara tre av tio har vidtagit särskilda åtgärder med anledning av pandemin.
- Sex av tio har en tjänsteperson med ansvar att samordna det suicidpreventiva arbetet.

Suicide Zero har identifierat några övergripande förbättringsområden:

- Struktur för arbetet. En samordnande person och en handlingsplan är viktiga första steg.
- Ett bättre stöd för riskgrupper. Detta kräver rutiner, utbildning av personal och samarbete.
- Utveckla insatserna för att främja psykisk hälsa och förebygga självmord i skolan.
- I stort sett alla behöver åtgärda risker för självmord i den offentliga fysiska miljön.

Frivilligorganisationer

Den frivilliga ideella sektorn i ett samhälle har stor betydelse och fyller många viktiga funktioner för olika målgrupper exempelvis:

- Svenska kyrkan och andra samfund
- Studieförbund
- Anhörig-patient- och pensionärsorganisationer
- Övriga föreningar

De frivilliga organisationerna är viktiga i arbetet ut mot och tillsammans med medborgare. Allt från att vara en stödjande medmänniska till att vara samlingsnod för aktiviteter och folkbildning – det gör skillnad.

Blåljuspersonal

Polis, räddningstjänst och ambulans som oftast är på plats vid akuta situationer, är av just denna anledning en viktig del och komplement till kommunens suicidpreventiva strategier. Blåljuspersonal i form av ambulanssjukvårdare, polis och brandmän kan i sitt uppdrag komma i nära kontakt med personer som lider av psykisk sjukdom och/eller missbruksproblematik och har då ofta rollen av "Första hjälpare". Målsättningen är att i första hand förhindra dödsfall genom suicid och naturligtvis är det lika viktigt att förhindra ett suicidförsök. Ett effektivt sätt att förhindra suicidbeteende är att förmedla hjälp till lämplig behandling för personer som lider av psykiska störningar och/eller missbruksproblem, samt att kontrollen över tillgången till medel för suicid.

Posom

Ydre kommun ingår i Tranås kommuns POSOM-grupp (Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer.) POSOM-gruppen, som är en akut krisgrupp, kallas ut av räddningstjänstens insatsledare och kan vid behov upprätta stödcentrum. Ydres representant är platschefen på räddningstjänsten, platschefen är också med på PKL-möten (psykiatrisk katastrofledning) i Eksjö. Kamratstödare för räddningstjänstpersonal finns inom Räddsam F.

Källor

World Health Organisation (WHO), 2021

Regeringen strategi inom området psykisk hälsa 2016 – 2020

Folkhälsomyndigheten

Socialstyrelsen

Sveriges kommuner och regioner

Nationellt centrum för forskning och suicidprevention (NASP)

Rekommendationer för suicidpreventiva insatser (RESPI)

SPES Riksförbundet för SuicidPrevention och EfterlevandeStöd

Strategi för suicidprevention 2021–2025, Östergötlands län, 2021

Suicid Zero 2022

Åtvidabergs kommun

Sorsele kommun